

ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค ระหว่างอาเซียน+3

ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย รวมกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศเกาหลีใต้ โดยใช้ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2553 รวมทั้งหมด 31 ปี ซึ่งได้จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนรวม กับประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศเกาหลีใต้ มีความสอดคล้องกันในเรื่องระดับการเปิดประเทศ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง อัตราเงินเฟ้อ และการเปลี่ยนแปลงค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ ส่วนตัวแปรที่มีความสอดคล้องกันต่ำ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ความสอดคล้องของตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเทศที่มีความสอดคล้องกันต่ำ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ และเมื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างอาเซียน และอาเซียน+3 พบว่า ความสอดคล้องของตัวแปรทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ดังนั้น อาเซียนควรที่จะให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มภายในประเทศสมาชิกมากกว่า และมีระบบกลไกการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกร่วมกัน เพื่อที่จะสามารถพัฒนาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจไปเป็นการใช้เงินตราสกุลร่วมกันในอนาคต

คำสำคัญ: อาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาเซียน+3

* คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110

เมล: channarong.c@bu.ac.th

Synchronicity of Macro Economic Variables among ASEAN Plus Three Countries

Channarong Chaiphat*

Abstract

This research aimed at analyzing synchronicity of macroeconomic variables among five ASEAN countries comprising Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thailand and the other three countries comprising Japan, China and South Korea by using time-series secondary data from 1980-2010, totaling 31 years. Data were collected from International Monetary Fund (IMF) and World Bank and analyzed by Pearson Correlation Coefficient.

The result reveals that variables which had synchronicity among the ASEAN Plus three countries consisted of degrees of openness, real GDP growth, inflation rate, and the change of local currency per USD, while the variable which has low synchronicity was real interest rate. Also, synchronicity of macroeconomic variables of each country was found at a moderate level except Philippines which had low synchronicity. In addition, ASEAN and ASEAN plus three countries had similar synchronicity of macroeconomic variables. Therefore, ASEAN should place an importance on the unity of country members and have a mutual economic management mechanism in order to develop an economic integration for common currency area in the future.

Keywords: Optimum Currency Area, ASEAN Economic Community, ASEAN+3

* School of Economics, Bangkok University
Rama IV Road, Phra Khanong, Klong Toei, Bangkok, 10110, THAILAND.
E-mail: channarong.c@bu.ac.th

บทนำ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration) เป็นการรวมกลุ่มของประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไปตกลงนำระบบเศรษฐกิจของตนมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน และมีกระบวนการที่จะยกเลิกข้อจำกัด ระเบียบวิธีปฏิบัติทางการค้า หรือกระบวนการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศที่มีการรวมกลุ่มกัน โดยแบ่งลักษณะการรวมกลุ่มกันออกเป็นหลายระดับ เช่น เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) หรือสหภาพยุโรป (European Union: EU) ทั้งนี้เป็นการเพิ่มมูลค่าทางการค้าระหว่างกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม และเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ หรืออำนาจต่อรองทางด้านเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก จะเห็นว่าการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้น

สำหรับอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) นั้นมีเป้าหมายจะรวมกันเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2558 จะรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมตัวกันเป็นตลาดเดียว (Single Market) คือ สามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต สินค้า บริการ และแรงงานได้อย่างเสรีภายในประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN, 2008) ซึ่งจะส่งผลให้มูลค่าการค้าระหว่างกันภายในอาเซียนสูงขึ้น และอาจจะพัฒนาการรวมกลุ่มต่อไปเป็นสหภาพอาเซียน (ASEAN Union: AU) คือ การใช้เงินตราสกุลร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าขายระหว่างกันภายในกลุ่มอาเซียน และจะยังทำให้มูลค่าการค้าภายในกลุ่มเพิ่มสูงยิ่งขึ้นไปอีก นอกจากนี้อาเซียนยังมีการรวมกับประเทศอื่น ๆ เช่น อาเซียน+3 ได้แก่ อาเซียน รวมกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศเกาหลีใต้ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออก และยังคงศึกษาถึงความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีเอเชียตะวันออก หรือเรียกว่า “ประชาคมเอเชียตะวันออก” (East Asian Community) เพื่อเป็นเครื่องมือขยายปริมาณการค้าการลงทุน รวมถึงการสร้างอำนาจการต่อรองและศักยภาพในการแข่งขันของภูมิภาคเอเชียตะวันออกในเวทีเศรษฐกิจโลก (กรมอาเซียน. 2553) ในขณะที่การรวมกลุ่มโดยใช้เงินตราสกุลร่วมกันและการกำหนดนโยบายการเงินและนโยบายการคลังชุดเดียวกันนั้น ตามทฤษฎีอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (Optimum Currency Area: OCA) (Mundell, 1961) กล่าวไว้ว่าประเทศที่จะใช้เงินตราสกุลร่วมกัน มีเงื่อนไขจำเป็นที่จะต้องมาก่อนเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม คือ ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของอาเซียน+3 มีความสอดคล้องกันอย่างไร มีความเป็นไปได้และข้อจำกัดมากน้อยอย่างไรในการใช้เงินตราสกุลร่วมกัน หรือการรวมกลุ่มทางการเงินในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียน+3
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราสกุลเดียวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน+3 ในอนาคต

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (Optimum Currency Area: OCA) ที่เสนอโดย Mundell (1961) McKinnon (1963) และ Kenen (1969) คือ อาณาเขตที่เหมาะสมต่อการใช้เงินตราสกุลเดียวกันหรือตรึงค่าเงินไว้ด้วยกัน โดยกำหนดเกี่ยวกับเงื่อนไขที่จำเป็นต้องมีก่อนเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (Precondition Approach) คือจะต้องมีความสอดคล้องกันของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคของประเทศที่จะเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) นอกจากนี้ ในระยะต่อมานักเศรษฐศาสตร์หลายท่าน เช่น Alesina, Barro & Tenreyro (2002) และ Horvath (2003) มีการศึกษาเพิ่มเติมและสนับสนุนทฤษฎีอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) ทั้งนี้จะสรุปเงื่อนไขจำเป็นที่ต้องมีการใช้สกุลเงินร่วมกันดังนี้

1. ระดับการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต (Degree of Factor Mobility)

ประเทศที่อยู่ในอาณาเขตเงินตราเดียวกันได้จะต้องมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตในระดับสูง หรือการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตเป็นไปอย่างเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิกที่จะใช้เงินตราร่วมกัน (Mundell, 1961) และ (Horvath, 2003) เช่น การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาอุปสงค์ในสินค้าที่ไม่เท่ากันของแต่ละประเทศ กล่าวคือ เมื่อประเทศใดประเทศหนึ่งเกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ในสินค้าที่ประเทศเคยผลิตไปสู่สินค้าที่ประเทศสมาชิกอีกประเทศผลิต ภายใต้กฎของ OCA ประเทศที่เกิดปัญหาจะสามารถต่อสู้กับระบบเศรษฐกิจที่มีการจ้างงานลดลงได้เมื่อการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตมีระดับสูงหรือเป็นไปอย่างเสรี โดยไม่ต้องอาศัยการปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยน

2. ระดับการเปิดประเทศ (Degree of Openness)

ระดับการเปิดประเทศโดยพิจารณาจากอัตราส่วนของสินค้าที่ค้าขายกันระหว่างประเทศ (Tradable Goods) ต่อสินค้าที่ไม่สามารถค้าขายระหว่างประเทศ (Non-tradable Goods) โดยประเทศใดประเทศหนึ่งเมื่อมีสัดส่วนของสินค้าที่ค้าขายระหว่างประเทศได้อยู่ในระดับสูง แสดงว่าประเทศนั้นมีระดับการเปิดประเทศสูง (McKinnon, 1963) และ (Horvath, 2003) การใช้ระบบอัตรา

แลกเปลี่ยนแบบยืดหยุ่นเพื่อปรับการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจะทำให้ระดับราคาสินค้าภายในประเทศเกิดความผันผวนอย่างมาก ประเทศเหล่านี้จึงควรใช้สกุลเงินตราร่วมกันจะได้รับประโยชน์อย่างมาก และทำให้ระดับราคาภายในประเทศมีเสถียรภาพด้วย

นอกจากนี้ McKinnon ยังกล่าวถึงขนาดของประเทศว่าประเทศที่มีขนาดของเศรษฐกิจภายในประเทศใหญ่ หมายถึง สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศเทียบกับขนาดของประเทศอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ ความสำคัญและอิทธิพลของภาคการค้าระหว่างประเทศมีไม่มาก ดังนั้น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไม่มาก จึงกล่าวได้ว่าประเทศที่เศรษฐกิจภายในมีขนาดเล็กและมีระดับการเปิดประเทศสูงมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราเดียวกัน

3. ระดับความหลากหลายของสินค้า (Degree of Product Diversification)

ประเทศที่มีความหลากหลายของสินค้าในระดับสูงมีความเหมาะสมที่จะเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราเดียวกันมากกว่าประเทศที่มีความหลากหลายของสินค้าในระดับต่ำ (Kenen, 1969) และ (Horvath, 2003) เนื่องจากเมื่อประเทศประสบปัญหาการลดลงของอุปสงค์สำหรับสินค้าส่งออก หากประเทศมีความหลากหลายของสินค้าสูงจะทำให้การว่างงานไม่เพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการผลิตสินค้าที่มีความหลากหลายน้อยกว่า เพราะสามารถส่งออกสินค้าชนิดอื่นทดแทนได้ โดยไม่ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อปรับดุลยภาพของดุลบัญชีเดินสะพัด

4. ความคล้ายคลึงกันของอัตราเงินเฟ้อ (Similarity in Rate of Inflation)

จากทฤษฎีค่าเสมอภาคของอำนาจซื้อ (Purchasing Power Parity Theory) โดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดนชื่อ Gustav Cassel กล่าวว่า “ดุลยภาพของอัตราแลกเปลี่ยนจะเท่ากับอัตราส่วนของระดับราคาสินค้าของ 2 ประเทศ” อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจซื้อโดยเปรียบเทียบของเงินสองสกุลนั้น เมื่อดุลบัญชีเดินสะพัดไม่สมดุล การเปลี่ยนแปลงในระดับราคาสินค้า และอัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นกลไกในการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ภาวะสมดุล ดังนั้น ประเทศที่จะเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราเดียวกันควรมีอัตราเงินเฟ้อใกล้เคียงกัน (Magnifico, 1973) เพราะถ้าประเทศที่เข้าร่วมสกุลเงินตราเดียวกันมีอัตราเงินเฟ้อที่แตกต่างกันมาก ประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อสูงจะมีความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง จึงใช้นโยบายในการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อปรับสมดุลของบัญชีเดินสะพัด ในขณะที่ประเทศเข้าร่วมอาณาเขตสกุลเงินตราเดียวกันจะต้องกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ร่วมกันทำให้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อแก้ปัญหาระบบเศรษฐกิจของประเทศตนเพียงประเทศเดียวได้ ส่วน Alesina, Barro & Tenreyro (2002) ย้ำเพิ่มเติมว่าประเทศที่จะเข้าร่วมใช้สกุลเงินร่วมกันจะต้องมีอัตราเงินเฟ้อต่ำด้วย

5. สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศ (Trade, Geography and Co-movements)

ประเทศที่จะเข้าร่วมการใช้เงินตราสกุลร่วมกันจะต้องมีอัตราส่วนของการค้าระหว่างประเทศต่อรายได้ประชาชาติ (Trade-to-GDP Ratio) สูง (Alesina et al., 2002) โดยเฉพาะเป็นสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศที่เกิดจากการค้าขายกันเองภายในกลุ่มประเทศที่จะเข้าร่วมการใช้เงินตราสกุลเดียวกัน จะทำให้เกิดประโยชน์ในแง่การค้าขายระหว่างประเทศของประเทศสมาชิกภายในกลุ่มมีต้นทุนในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศต่ำลง เป็นการอำนวยความสะดวกในการซื้อขายแลกเปลี่ยนไปมาระหว่างประเทศ และจะทำให้ประเทศสมาชิกที่รวมกลุ่มกันมีมูลค่าการค้าขายระหว่างประเทศภายในกลุ่มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ประเทศที่จะเข้าร่วมการใช้เงินตราสกุลเดียวกันควรจะมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อความสะดวกในด้านการค้าระหว่างประเทศ เช่นอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน

6. พันธสัญญาทางการเมือง (Political Commitment)

นโยบายของรัฐบาลแต่ละประเทศเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในความสำเร็จของการรวมกลุ่มทางการเงินเพื่อใช้สกุลเงินร่วมกัน (Alesina et al., 2002) ถึงแม้ว่าข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศภายในกลุ่มจะมีความสอดคล้องกันสูง เช่น ระดับการเคลื่อนย้ายแรงงาน อัตราเงินเฟ้อ และระดับการเปิดประเทศ แต่ถ้ารัฐบาลไม่ยึดมั่นในพันธสัญญาที่ตกลงร่วมกันระหว่างประเทศภายในกลุ่ม โอกาสที่จะปรับเปลี่ยนมาใช้สกุลเงินร่วมกันก็เป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ รัฐบาลของแต่ละประเทศจะต้องสร้างทัศนคติและความเข้าใจแก่ประชาชน ให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้สกุลเงินร่วมกันด้วย

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา การศึกษาเรื่องการรวมกลุ่มทางการเงินเพื่อใช้เงินตราสกุลร่วมกัน (Common Currency) ของภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกนั้น ส่วนใหญ่จะอ้างอิงทฤษฎีอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) ของ Mundell (1961) McKinnon (1963) และ Kenen (1969) เช่น การศึกษาของ Lee & Azali (2012) Hsu (2010) และ Sun & An (2008) ได้ศึกษาการรวมกลุ่มทางการเงินของภูมิภาคเอเชียตะวันออก (East Asia) พบว่า การรวมกลุ่มเฉพาะบางประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจไม่ใหญ่มากจะมีความเหมาะสมมากกว่า ส่วน Jean Louis, Brown & Balli (2011) ศึกษาในภูมิภาคอเมริกาเหนือ (North American) พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา (USA.) และแคนาดา (Canada) มีความเป็นไปได้ที่จะใช้สกุลเงินร่วมกัน นอกจากนี้แล้ว ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาการใช้เงินตราสกุลร่วมกันในภูมิภาคอื่น ๆ อีก เช่น Chuku (2012) Buigut & Valev (2005) Bacha (2008) และ Benbouziane & Benamar (2010) สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: กรณีศึกษาอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก

ภูมิภาค	ผู้เขียน	ตัวแปรในการศึกษา (ปี)	วิธีการวิเคราะห์	ผลการศึกษา
East Asian	Lee & Azali (2012)	real GDP and inflation (1960–2006)	Structural VAR Approach	การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของอุปทาน (AS) มีความสัมพันธ์กันต่ำ ดังนั้น การรวมกลุ่มเฉพาะบางประเทศในภูมิภาคจะมีความเหมาะสมมากกว่า
	Hsu (2010)	global GDP, regional GDP and domestic GDP (1980–2006)	Multivariate Structural VAR Model	การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของตัวแปรทางเศรษฐกิจไม่สอดคล้องกัน แต่หลังจากปี 1990 สอดคล้องกันสูงขึ้น
	Sun & An (2008)	real GDP, M2, CPI and nominal exchange rate (1960–2004)	Structural Vector Autoregressive Model	การใช้สกุลเงินร่วมกันกับเงินดอลลาร์สหรัฐ หรือเยน พบว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจมีความไม่สอดคล้องกัน
North American	Jean Louis, Brown & Balli (2011)	nominal fund rate, output growth and inflation (1970–2008)	Vector Autoregression Model	มีความเป็นไปได้ในการรวมกลุ่มทางการเงินในประเทศ US. และ Canada ส่วนการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของอุปทาน (AS) และอุปสงค์ (AD) ประเทศ US. และ Mexico ไม่สอดคล้องกัน
West Africa	Chuku (2012)	real world GDP, real domestic GDP, real exchange rate and domestic price level (1970–2010)	Multivariate Structural VAR Model	การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของอุปทาน (AS) อุปสงค์ (AD) และนโยบายการเงิน ในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกมีความไม่สอดคล้องกันสูง
East Africa	Buigut & Valev (2005)	real output and price level (1970–2001)	Vector Autoregression Model	การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของอุปทาน (AS) มีความสอดคล้องกัน และมีความเป็นไปได้ที่จะใช้สกุลเงินร่วมกันในอนาคต
Middle East and North Africa	Bacha (2008)	real GDP growth, inflation, money growth and interest rate (1970–2003)	Pearson pairwise correlation และ Vector Autoregression Model	ประเทศกลุ่ม GCC ยกเว้น UAE มีความสอดคล้องของตัวแปร ในขณะที่ตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศกลุ่ม Agadir ไม่สัมพันธ์กัน
Gulf Cooperation Council	Benbouziane & Benamar (2010)	real GDP, CPI, oil price and real world GDP (1980–2007)	VAR Model และ Multivariate Threshold Autoregression Model	Saudi Arabia, Kuwait และ Qatar มีความสอดคล้องของตัวแปรทางเศรษฐกิจสูง ส่วน UAE, Bahrain และ Qatar ไม่สอดคล้องกัน

ดังนั้น การศึกษานี้จะใช้ทฤษฎีอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) เป็นพื้นฐานเพื่อศึกษาความสอดคล้องกันของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3 โดยตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth) อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) ระดับการเปิดประเทศ (Degrees of Openness) และการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ (lnFX) (Bacha, 2008) (Benbouziane & Benamar, 2010) (สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์, 2549) และ (ธงชัย วงศ์เสริญกุล, 2549) ส่วนระดับการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต (Degree of Factor Mobility) และระดับความหลากหลายของสินค้า (Degree of Product Diversification) จะไม่ศึกษาในครั้งนี เพราะในปี พ.ศ. 2558 จะรวมกันเป็น “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (ASEAN Economic Community: AEC) คือ การรวมกันทางเศรษฐกิจเป็นตลาดเดียวสามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต สินค้า บริการ และแรงงานได้อย่างเสรี (ASEAN, 2008) ซึ่งจะส่งผลทำให้ระดับการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ความหลากหลายของสินค้า และระดับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ (ชาญณรงค์, 2554) ของประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก สอดคล้องกับทฤษฎีอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA)

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3 จะศึกษาประเทศสมาชิกอาเซียนก่อตั้งจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesia: ID) ประเทศมาเลเซีย (Malaysia: MY) ประเทศฟิลิปปินส์ (Philippines: PH) ประเทศสิงคโปร์ (Singapore: SG) และประเทศไทย (Thailand: TH) (<http://www.aseansec.org>) รวมกับประเทศญี่ปุ่น (Japan: JP) ประเทศจีน (China: CN) และประเทศเกาหลีใต้ (South Korea: KR) ส่วนประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่อีก 5 ประเทศจะไม่ศึกษาในครั้งนีเนื่องจากสัดส่วนการค้าระหว่างกันภายในกลุ่มอาเซียนยังมีไม่มาก จึงไม่มีความจำเป็นต้องรวมกลุ่มทางการเงิน (McKinnon, 1963) โดยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็นดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา (Secondary Time Series Data) รายปี ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปี พ.ศ. 2523-2553 รวมทั้งหมด 31 ปี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติจากเว็บไซต์ของอาเซียน ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย สหประชาชาติ (<http://unstats.un.org/unsd>) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (<http://elibrary-data.imf.org>) และธนาคารโลก (<http://data.worldbank.org>)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) พบว่า งานวิจัยที่ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ เช่น (Bacha, 2008) ส่วนงานวิจัยในประเทศไทยมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องตัวแปรทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยใช้ค่าสถิติ t เช่น (สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธ์, 2549) และ (ธงชัย วงศ์เสรีนุกูล, 2549) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3 โดยใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ส่วนการวิเคราะห์ปฏิกิริยาการตอบสนอง (Impulse Response Function: IRF) จะยังไม่ศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้น จะได้

$$r = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r	คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
$\sum_X$	คือ ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากประเทศที่ 1 (X)
$\sum_Y$	คือ ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากประเทศที่ 2 (Y)
$\sum_{XY}$	คือ ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลจากประเทศที่ 1 และ 2
$\sum_X^2$	คือ ผลรวมกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากประเทศที่ 1
$\sum_Y^2$	คือ ผลรวมกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากประเทศที่ 2
n	คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวม 31 ปี

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน +3 นั้น โดยพิจารณาที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่

อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth)

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริงระหว่างประเทศอินโดนีเซีย (ID) กับประเทศมาเลเซีย (MY) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.751 0.548 0.758 0.401 และ 0.563 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 0.01 0.01 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ (PH) และประเทศจีน (CN) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเลเซีย (MY) กับประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.373 0.819

0.780 0.493 และ 0.578 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 0.01 0.01 0.01 และ 0.01 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศฟิลิปปินส์ (PH) กับประเทศสิงคโปร์ (SG) มีค่าเท่ากับ 0.444 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศสิงคโปร์ (SG) กับประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.656 0.555 0.438 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย (TH) กับประเทศญี่ปุ่น (JP) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.692 และ 0.735 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนประเทศจีน (CN) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JP) กับประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.550 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนประเทศจีน (CN) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน (CN) กับประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate)

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงระหว่างประเทศอินโดนีเซีย (ID) กับประเทศมาเลเซีย (MY) ประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศไทย (TH) และประเทศญี่ปุ่น (JP) มีค่าเท่ากับ 0.433 0.386 0.594 และ 0.391 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 0.05 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเลเซีย (MY) กับประเทศไทย (TH) มีค่าเท่ากับ 0.513 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศฟิลิปปินส์ (PH) กับประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศสิงคโปร์ (SG) กับประเทศไทย (TH) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.537 0.437 และ 0.465 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ส่วนประเทศญี่ปุ่น (JP) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย (TH) กับประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JP) กับประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน (CN) กับประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.421 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราเงินเฟ้อระหว่างประเทศอินโดนีเซีย (ID) กับประเทศมาเลเซีย (MY) มีค่าเท่ากับ 0.359 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเลเซีย (MY) กับประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.762 0.747 0.689 0.406 และ 0.716 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศฟิลิปปินส์ (PH) กับประเทศญี่ปุ่น (JP) มีค่าเท่ากับ 0.499 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศสิงคโปร์ (SG) กับประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.757 0.773 0.447 และ 0.796 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 0.01 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย (TH) กับประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.819 0.400 และ 0.925 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JP) กับประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.440 และ 0.851 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน (CN) กับประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.388 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ระดับการเปิดประเทศ (Degrees of Openness)

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการเปิดประเทศระหว่างประเทศอินโดนีเซีย (ID) กับประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศญี่ปุ่น (JP) กับประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.397 0.425 0.565 และ 0.420 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 0.05 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนประเทศมาเลเซีย (MY) ประเทศฟิลิปปินส์ (PH) และประเทศไทย (TH) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเลเซีย (MY) กับประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.964 0.946 0.976 0.896 0.568 และ 0.877 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศฟิลิปปินส์ (PH) กับประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.894 0.921 0.827 0.504 และ 0.807

ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศสิงคโปร์ (SG) กับประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.964 0.980 0.791 และ 0.976 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย (TH) กับประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.929 0.668 และ 0.915 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JP) กับประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.865 และ 0.988 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน (CN) กับประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.869 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

การเปลี่ยนแปลงค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ (lnFX)

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐระหว่างประเทศอินโดนีเซีย (ID) กับประเทศมาเลเซีย (MY) ประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.959 0.953 -0.657 0.931 -0.768 0.848 และ 0.881 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเลเซีย (MY) กับประเทศฟิลิปปินส์ (PH) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.869 -0.462 0.979 -0.624 0.760 และ 0.889 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศฟิลิปปินส์ (PH) กับประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ -0.670 0.882 -0.820 0.914 และ 0.806 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศสิงคโปร์ (SG) กับประเทศไทย (TH) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ -0.405 0.868 -0.812 และ -0.432 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 0.01 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย (TH) กับประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ -0.562 0.748 และ 0.914 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JP) กับประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ -0.902 และ -0.527 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน (CN) กับประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีค่าเท่ากับ 0.679 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตารางที่ 2: ความสัมพันธ์ของอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth)

	ID	MY	PH	SG	TH	JP	CN	KR
Indonesia: ID	1	0.751**	0.201	0.548**	0.758**	0.401*	0.084	0.563**
Malaysia: MY		1	0.373*	0.819**	0.780**	0.493**	0.088	0.578**
Philippines: PH			1	0.444*	0.253	0.112	-0.295	0.029
Singapore: SG				1	0.656**	0.555**	0.076	0.438*
Thailand: TH					1	0.692**	0.070	0.735**
Japan: JP						1	-0.053	0.550**
China: CN							1	0.128
South Korea: KR								1

หมายเหตุ: *significance at 0.05% level, **significance at 0.01% level

ตารางที่ 3: ความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate)

	ID	MY	PH	SG	TH	JP	CN	KR
Indonesia: ID	1	0.433*	0.386*	0.076	0.594**	0.391*	-0.138	-0.278
Malaysia: MY		1	0.127	0.291	0.513**	-0.002	0.326	0.015
Philippines: PH			1	-0.209	-0.013	0.288	-0.015	-0.009
Singapore: SG				1	0.537**	0.038	0.437*	0.465**
Thailand: TH					1	0.326	0.282	0.205
Japan: JP						1	-0.280	-0.096
China: CN							1	0.421*
South Korea: KR								1

หมายเหตุ: *significance at 0.05% level, **significance at 0.01% level

ตารางที่ 4: ความสัมพันธ์ของอัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)

	ID	MY	PH	SG	TH	JP	CN	KR
Indonesia: ID	1	0.359*	0.059	-0.074	0.307	0.092	-0.176	0.205
Malaysia: MY		1	0.297	0.762**	0.747**	0.689**	0.406*	0.716**
Philippines: PH			1	0.307	0.161	0.499**	0.239	0.208
Singapore: SG				1	0.757**	0.773**	0.447*	0.796**
Thailand: TH					1	0.819**	0.400*	0.925**
Japan: JP						1	0.440*	0.851**
China: CN							1	0.388*
South Korea: KR								1

หมายเหตุ: *significance at 0.05% level, **significance at 0.01% level

ตารางที่ 5: ความสัมพันธ์ของระดับการเปิดประเทศ (Degrees of Openness)

	ID	MY	PH	SG	TH	JP	CN	KR
Indonesia: ID	1	0.279	0.277	0.397*	0.256	0.425*	0.565**	0.420*
Malaysia: MY		1	0.964**	0.946**	0.976**	0.896**	0.568**	0.877**
Philippines: PH			1	0.894**	0.921**	0.827**	0.504**	0.807**
Singapore: SG				1	0.964**	0.980**	0.791**	0.976**
Thailand: TH					1	0.929**	0.668**	0.915**
Japan: JP						1	0.865**	0.988**
China: CN							1	0.869**
South Korea: KR								1

หมายเหตุ: *significance at 0.05% level, **significance at 0.01% level

ตารางที่ 6: ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ (lnFX)

	ID	MY	PH	SG	TH	JP	CN	KR
Indonesia: ID	1	0.959**	0.953**	-0.657**	0.931**	-0.768**	0.848**	0.881**
Malaysia: MY		1	0.896**	-0.462**	0.979**	-0.624**	0.760**	0.889**
Philippines: PH			1	-0.670**	0.882**	-0.820**	0.914**	0.806**
Singapore: SG				1	-0.405*	0.868**	-0.812**	-0.432*
Thailand: TH					1	-0.562**	0.748**	0.914**
Japan: JP						1	-0.902**	-0.527**
China: CN							1	0.679**
South Korea: KR								1

หมายเหตุ: *significance at 0.05% level, **significance at 0.01% level

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

1. ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

สรุปผลการวิเคราะห์โดยพิจารณาที่จำนวนคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวนทั้งหมด 20 คู่ความสัมพันธ์ พบว่า อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth) ของอาเซียนมีคู่ความสอดคล้องสูงที่สุดจำนวน 16 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 80 ระดับการเปิดประเทศ (Degrees of Openness) ของอาเซียนมีคู่ความสอดคล้องรองลงมาจำนวน 14 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 70 การเปลี่ยนแปลง

ค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ (lnFX) ของอาเซียนมีคู่ความสอดคล้องจำนวน 12 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 60 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) ของอาเซียนมีคู่ความสอดคล้องจำนวน 10 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 50 และอัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) ของอาเซียนมีคู่ความสอดคล้องต่ำที่สุดจำนวน 8 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ประเทศมาเลเซีย (MY) มีคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคสูงที่สุดจำนวน 15 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75 อันดับรองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย (TH) ประเทศอินโดนีเซีย (ID) และประเทศสิงคโปร์ (SG) มีคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคจำนวน 14 11 และ 11 คู่ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 70 55 และ 55 ตามลำดับ ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ (PH) มีคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคต่ำที่สุดจำนวน 9 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 45 เมื่อสรุปรวมทั้งหมด พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย (Indonesia: ID) มาเลเซีย (Malaysia: MY) ฟิลิปปินส์ (Philippines: PH) สิงคโปร์ (Singapore: SG) และประเทศไทย (Thailand: TH) มีความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคจำนวน 60 คู่ จากทั้งหมด 100 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ดังตารางที่ 7

2. ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3

สรุปผลการวิเคราะห์โดยพิจารณาที่จำนวนคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนรวมกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศเกาหลีใต้ จำนวนทั้งหมด 56 คู่ความสัมพันธ์ พบว่า ระดับการเปิดประเทศ (Degrees of Openness) ของอาเซียน+3 มีคู่ความสอดคล้องสูงที่สุดจำนวน 50 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 89.29 อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth) ของอาเซียน+3 มีคู่ความสอดคล้องรองลงมาจำนวน 34 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 60.71 อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) ของอาเซียน+3 มีคู่ความสอดคล้องจำนวน 34 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 60.71 การเปลี่ยนแปลงค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ (lnFX) ของอาเซียน+3 มีคู่ความสอดคล้องจำนวน 31 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.36 และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) ของอาเซียน+3 มีคู่ความสอดคล้องต่ำที่สุดจำนวน 18 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 32.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ประเทศมาเลเซีย (MY) มีคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคสูงที่สุดจำนวน 25 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 71.43 อันดับรองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย (TH) ประเทศเกาหลีใต้ (KR) ประเทศสิงคโปร์ (SG) ประเทศญี่ปุ่น (JP) ประเทศอินโดนีเซีย (ID) และประเทศจีน (CN) มีคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคจำนวน 24 24 22 20 19 และ 18 คู่ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 68.57 68.57 62.86 57.14 54.29 และ 51.43 ตามลำดับ ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ (PH) มีคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคต่ำที่สุดจำนวน 15 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 42.86 เมื่อสรุปรวมทั้งหมด พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย (Indonesia: ID) มาเลเซีย (Malaysia: MY) ฟิลิปปินส์ (Philippines: PH) สิงคโปร์ (Singapore: SG)

และประเทศไทย (Thailand: TH) รวมกับประเทศญี่ปุ่น (Japan: JP) ประเทศจีน (CN) และประเทศเกาหลีใต้ (KR) มีความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคจำนวน 167 คู่ จากทั้งหมด 280 คู่ หรือคิดเป็นร้อยละ 59.64 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 7: จำนวนคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

	ID	MY	PH	SG	TH	รวม	ร้อยละ
Real GDP Growth	3	4	2	4	3	16	80.00
Real Interest Rate	3	2	1	1	3	10	50.00
Inflation Rate	1	3	–	2	2	8	40.00
Degrees of Openness	1	3	3	4	3	14	70.00
lnFX	3	3	3	0	3	12	60.00
รวม	11	15	9	11	14	60	60.00
ร้อยละ	55.00	75.00	45.00	55.00	70.00		

ที่มา: จากการสังเคราะห์

ตารางที่ 8: จำนวนคู่ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน+3

	ID	MY	PH	SG	TH	JP	CN	KR	รวม	ร้อยละ
Real GDP Growth	5	6	2	6	5	5	–	5	34	60.71
Real Interest Rate	4	2	1	3	3	1	2	2	18	32.14
Inflation Rate	1	6	1	5	5	6	5	5	34	60.71
Degrees of Openness	4	6	6	7	6	7	7	7	50	89.29
lnFX	5	5	5	1	5	1	4	5	31	55.36
รวม	19	25	15	22	24	20	18	24	167	59.64
ร้อยละ	54.29	71.43	42.86	62.86	68.57	57.14	51.43	68.57		

ที่มา: จากการสังเคราะห์

เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) ของประเทศสมาชิกอาเซียนรวมกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศเกาหลีใต้ โดยกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นต้องมีก่อนเข้าร่วมการใช้เงินตราสกุลเดียวกันหรือตรึงค่าเงินไว้ด้วยกัน คือ จะต้องมีความสอดคล้องกันของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคของประเทศที่จะเข้าร่วม พบว่า ตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคที่มีความสอดคล้องกันลดลง ได้แก่ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth) อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) และการเปลี่ยนแปลงค่าเงินสกุลท้องถิ่นต่อ 1 หน่วยดอลลาร์สหรัฐ (lnFX) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเทศทั้งกรณีอาเซียน และอาเซียน+3 พบว่า ประเทศที่มี

ความสอดคล้องกันของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคต่ำ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ หรือถ้าพิจารณาในภาพรวมของอาเซียนเปรียบเทียบกับอาเซียน+3 พบว่ามีความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคในระดับปานกลางไม่แตกต่างกันมาก ดังนั้น อาเซียนควรที่จะให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสมภายในประเทศสมาชิกมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ W. Sun & An (2008) H.F. Hsu (2010) และ G.H.Y. Lee & Azali (2012) ที่ให้ความสำคัญกับการใช้เงินตราสกุลร่วมกันของประเทศในภูมิภาคเดียวกันที่มีขนาดเศรษฐกิจไม่ใหญ่มากนัก โดยการจัดระบบและกลไกการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกร่วมกัน รวมถึงการจัดตั้งธนาคารกลางของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อที่จะสามารถพัฒนาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจไปเป็นการใช้เงินตราสกุลร่วมกันและรวมกันเป็นสหภาพอาเซียน (AU) ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

การเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราที่เหมาะสม (OCA) มีเงื่อนไขที่จำเป็นต้องมี คือ ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค จากการศึกษาตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคจำนวน 5 ตัว พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกันในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 60 ในขณะที่การเข้าร่วมอาณาเขตเงินตราสกุลเดียวกันจะทำให้แต่ละประเทศสูญเสียเครื่องมือในการดำเนินนโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยน คือ ไม่สามารถใช้อัตราแลกเปลี่ยนในการแก้ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศ และอาจนำไปสู่ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคนั้น นอกจากนี้ กรณีอาเซียนรวมกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศเกาหลีใต้ ไม่ได้ทำให้ความสอดคล้องของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคเพิ่มขึ้น ดังนั้น อาเซียนควรจะดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจร่วมกันก่อนเพื่อให้ตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคมีความสอดคล้องกันมากกว่านี้ และเน้นการรวมกลุ่มทางการเงินภายในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ปัจจัยทางการเมืองที่มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จในการรวมกลุ่มเพื่อใช้สกุลเงินร่วมกัน (Alesina et al., 2002)

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรหลักทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค ในขณะที่ที่ยังมีตัวแปรเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่น่าสนใจนำมาศึกษาความสอดคล้องกันคือตัวแปรด้านการเงิน เช่น ปริมาณเงินแบบแคบ (M1) ปริมาณเงินแบบกว้าง (M2) ตัวแปรด้านการคลัง เช่น งบประมาณ หนี้สาธารณะ และตัวแปรภาคต่างประเทศ เช่น บัญชีเดินสะพัด ดุลการชำระเงิน และควรที่จะมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมในเรื่องการหาขนาดของการเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Shocks) ของตัวแปรทางเศรษฐกิจ หรือเรียกว่า “การวิเคราะห์ปฏิกิริยาตอบสนองต่อความแปรปรวน” (Impulse Response Function: IRF) ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมอาเซียน. (2553). กรอบความร่วมมืออาเซียน+3. ค้นวันที่ 20 เมษายน 2555. จาก www.mfa.go.th/internet/information/21815.pdf
- ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์. (2554). ระดับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจากแบบจำลองการกำหนดอัตราดอกเบี้ย. *วิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 32(3), 382-392.
- ธงชัย วงศ์เสรีกุล. (2549). ความพร้อมในการรวมกลุ่มทางการเงินในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียง. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธ์. (2549). ความสอดคล้องของปัจจัยทางเศรษฐกิจในการเข้าสู่สกุลเงินร่วมกันของอาเซียน. *วารสารเศรษฐศาสตร์สุโขทัยธรรมมาธิราช*, 1(ฉบับปฐมฤกษ์), 147-166.
- Alesina, A., Barro, R.J., & Tenreyro, S. (2002). *Optimal currency areas*: National Bureau of Economic Research. MIT Press.
- ASEAN. (2008). ASEAN ECONOMIC COMMUNITY BLUEPRINT. Retrieved February 28, 2012, from <http://www.asean.org/>
- Bacha, O.I. (2008). A common currency area for ASEAN? Issues and feasibility. *Applied Economics*, 40, 515-529.
- _____. (2008). A common currency area for MENA countries? A VAR analysis of viability. *International Journal of Emerging Markets*, 3(2), 197-215.
- Benbouziane, M., & Benamar, A. (2010). Could GCC Countries achieve an Optimal Currency Area? *Middle East Development Journal*, 2(02), 203-227.
- Buigut, S.K., & Valev, N.T. (2005). Is the proposed East African monetary union an optimal currency area? A structural vector autoregression analysis. *World Development*, 33(12), 2119-2133.
- Chuku, C.A. (2012). *The proposed ECO: Should West Africa proceed with a common currency?* Conference on Economic Development in Africa, March 2012, Oxford University.
- Horvath, J. (2003). Optimum currency area theory: A selective review. *Bank of Finland Institute for Economies in Transition*. Discussion paper, (15).
- Hsu, H.F. (2010). Is a Common Currency Area Feasible for East Asia? A Multivariate Structural Vector Autoregression Approach. *Asian Economic Journal*, 24(4), 391-411.

- Jean Louis, R., Brown, R., & Balli, F. (2011). On the feasibility of monetary union: Does it make sense to look for shocks symmetry across countries when none of the countries constitutes an optimum currency area? *Economic Modelling*, 28(6), 2701-2718.
- Kandil, E.K., & Mohamed, T. (2010). IS THE ANNOUNCED MONETARY UNION IN GCC COUNTRIES FEASIBLE?. Retrieved February 15, 2012, from <http://econpapers.repec.org/paper/ergwpaper/522.htm>
- Kenen, P. (1969). "The theory of optimum currency areas." Monetary Problems in the International Economy, University of Chicago Press, 41-60.
- Lee, G.H.Y., & Azali, M. (2012). Is East Asia an optimum currency area? *Economic Modelling*, 29(2), 87-95.
- Magnifico, G. (1973). *European monetary unification*: Macmillan London.
- McKinnon, R.I. (1963). Optimum Currency Areas. *American Economic Review*, 53, 717-725.
- Mundell, R.A. (1961). A Theory of Optimum Currency Areas. *American Economic Review*, 51, 657-665.
- Sun, W., & An, L. (2008). Asymmetric shocks and exchange rate regimes in East Asia. *International Research Journal of Finance and Economics*, 22, 38-48.

Translated Thai References

- Chaiphat, Channarong. (2011). Degree of International Capital Mobility: The Model of Determination of Interest Rate. *Kasetsart Journal Social Sciences*, 32(3), 382-392.
- Department of ASEAN. (2010). *ASEAN+3 Cooperation Framework*. Retrieved February 15, 2012, from <http://www.mfa.go.th/internet/information/21815.pdf>
- Limpongpan Sathit. (2006). Conformity of Economic Factor Toward the Common Currency in ASEAN. *Sokbothai Thammathirat Economic Journal*, 1(1), 147-166.
- Wongsareenukul, Thongchai. (2006). *The Possibility of Monetary Integration in ASEAN and East Asia Region*. Master's thesis, Kasetsart University.